

Centaures del desert

Guillem Fiol Pons

És un tòpic. És una elecció que podria fer qualsevol aficionat al cinema com a simple pas-satemps. Però celebrar el centenari del *western* i obviar *Centaures del desert* perquè surt a totes les enquestes no seria més que una pedanteria.

Som del tot incapaç d'afirmar que sigui l'obra mestra per excel·lència de Ford, director a qui sempre hauré d'agrair les emocions que m'ha fet viure en tants i tants films inoblidables. Parlar de *Centaures del desert* (lliure però poètica traducció de l'original) és una tasca en la qual s'ha d'escollir entre moltes qüestions per comentar. Són molts els especialistes que s'han estès en anàlisis simbòliques, filosòfiques i de tot tipus, com sempre algunes més coherents que altres. Què representa la figura d'Ethan? Què estan cercant, en sentit general, ell, Martin i la res-

ta de personatges? Com explicar en poques paraules el que representen els plans d'obertura i de tancament de la història? Les respostes a aquestes i altres preguntes, alhora que les interrogacions per si mateixes, són les que sense cap dubte ajuden a fer gran aquesta pel·lícula. Però, persorprentent que pugui parèixer, no és això el que m'atreu més d'ella, ni de les altres realitzacions de Ford. El plantejament que fa el film d'aquestes qüestions transcendents, la densitat opressiva de molts moments, són característiques que encenen en la ment de l'espectador la guspira que avisa que està davant un film magnífic. Ara bé, la grandesa de Ford s'ha de copsar amb el cor, que és quan un se n'adona que sabia destriar com ningú de quina manera i quan havia de dirigir-se al cervell de l'espectador i quan ho havia de fer als seus sentiments; quan havia de

recórrer sàviament als recursos lingüístics del mitjà cinematogràfic que coneixia com si fos fill seu i quan era més efectiu just un moviment d'un actor, una mirada, un silenci. És la millor definició que puc fer de John Ford en general; però acabo de recordar que això és un article sobre *The searchers* en concret. Aleshores, concretem-ho: seqüències com la de la casa dels Edwards abans de l'atac dels indis o la de la mort de Brad són una autèntica lliçó de control del muntatge i de l'el·lipsi. L'altre Ford, que sortosament en el fons és el mateix, el trobem en la brega entre Martin i Charlie, on s'inclou un primer pla de la núvia que, després d'haver intentat aturar-los, té els ulls humits per l'alegria de saber que els dos homes s'estan barallant pel seu amor. Els recursos de Ford no mereixen ser explicats: s'han de veure i, sobretot, viure. ■